

Teus van Eeten, een leven met straatbomen

Wilt u in het kort vertellen wie u bent, hoe oud u bent en waar uw werkzame leven uit bestond?

Ik ben Teus van Eeten, geboren op 23 april 1932 in Hilversum als oudste in een gezin met vijf kinderen. Mijn vader werkte als kweker/opzichter bij de gemeente, mijn opa was hovenier. De eerste tien jaar van mijn werkzame leven was ik in dienst van de gemeente Hilversum en daarna 30 jaar bij de afdeling beplantingen in Nijmegen, eerst als opzichter later als technisch hoofdbambtenaar. Na 40 jaar overheidsdienst ging ik in 1989 met pensioen en ben nog jaren actief geweest bij de technische commissie van de toenmalige NAK-B, later NAK tuinbouw.

Wat voor scholing/opleiding op dendrologisch gebied hebt u gehad?

In 1949 kwam ik van de middelbare school en wilde als broekie van 17 gaan werken bij de plantsoendienst. Mijn vader had ernstige bezwaren; in die tijd werd je voor 'achterlijk' aangekeken als je in de plantsoenen ging werken. Ik overlegde met J.H. Meijer, de plantsoenmeester (later heette dat hoofd beplantingen). Hij vond mij erg gemotiveerd en vroeg aan mijn vader of hij met zijn uitspraak zichzelf als opzichter ook 'achterlijk' vond. Nou nee, dus Meijer nam mij in dienst en zou voor mijn theoretische

opleiding zorgen (o.a. cursussen dendrologie), van mijn vader kreeg ik praktijkles. Mijn baas Meijer was bevriend met dendroloog Hendriks uit Amsterdam (auteur van *Onze Loofhoutgewassen*), beiden zouden mij de nodige kennis bijbrengen (waarschijnlijk ben ik nog het enige lid van de NDV dat van Hendriks les heeft gehad). Zo kreeg ik een brede opleiding in groen en bloemen voor het tuinbouwvakonderwijs, omdat ik het vak ook moest kunnen uitdragen.

Waar komt de liefde voor dendrologie vandaan en wie hebben u geïnspireerd?

De liefde voor het groen zat in de familie en werd thuis gestimuleerd. Mijn vader zorgde er voor dat ik ook de kruidachtige gewassen leerde kennen en waarderen.

De heren Meijer en Hendriks waren lid van de NDV (Hendriks was één van de oprichters); als 20-jarige ging ik mee met een excursie

Teus van Eeten, juni 2015, met op de achtergrond bloeiende *Clematis tangutica* 'Helios'

Foto: Ineke van Teylingen

naar Poort Bulten waar Hendriks zeer actief was. Dat mocht eigenlijk niet. De NDV was een klein elitair gezelschap van deskundigen waarvan je alleen na ballotage lid kon worden en dat pas na een aantal jaren. Van Meijer had ik de opdracht gekregen om alle bomen op te schrijven! Ik heb daar kennis gemaakt met dendrologen van naam zoals Doorenbos, Schiphorst, Fontaine en Grootendorst om enkele te noemen. Deze heren waren mij gunstig gezind en ik heb ze lange tijd om raad kunnen vragen. Het zijn min of meer privéleraren geweest.

Voor welke planten heeft u een speciale passie?

Eigenlijk geen enkele plant, kruidachtig of houtachtig heeft mijn voorkeur en onkruid bestaat niet. Ze zijn me allemaal even lief.

Hoe zag in grote lijnen uw dendrologische hobby/leven er uit?

In 1959 ben ik als opzichter naar de gemeente Nijmegen gegaan en maakte kennis met de Vereniging van Hoofden van Beplantingen (VHB, het latere Stadswerk). Daar waren vaak discussies wie er de beste laanbomen kon kweken. Vanwege de grondsoort van een kwekerij hadden de bomen een ander wortelgestel en konden ze niet overal met blijvend succes worden aangeplant. Een boom kun je pas beoordelen als hij zes jaar op één plek heeft gestaan. In grote lijnen was ik opgeleid voor het openbaar groen. In de praktijk, op de stadskwekerij, betekende dat het oppoten en doorkweken van laanbomen om ze sterker te maken voor de uiteindelijke plek langs de weg of in het plantsoen. Op deze manier werd Nijmegen proefgebied voor straatbomen.

Bij de RMTS in Nijmegen was behoefte aan een leraar dendrologie en daar ben ik aangenomen. De gemeente Nijmegen heeft mij in de functie van technisch hoofdamtenaar alle kansen geboden om de dendrologie uit te dragen, primair aan het eigen gemeentepersoneel en in omliggende gemeenten via les op scholen.

Hoe kijkt u hierop terug? Heeft het u gegeven wat u verwachtte?

Ik kijk er met voldoening op terug omdat ik op tijd gestopt ben. Als het gebruik van het openbaar groen op de juiste plaats (of het nu bomen zijn of struiken) het maximale effect heeft, dan heb je eer van je werk en ben je een tevreden mens. Groen geeft rust, dat zouden gemeentes meer moeten beseffen.

Wat is het leukste of het meest opmerkelijke wat u hebt meegemaakt?

Bij het Valkhof in Nijmegen hebben veel Canadezen gevochten en er zijn 32 gesneuveld. Bij de Vierdaagse in 1973 werd ik door de Canadese militairen gebeld: ze zagen hun nationale boom de 'Sugar Maple' (*Acer saccharum*) nergens. Het idee ontstond om rond het Valkhof 32 bomen te planten ter nagedachtenis aan de gevallenen. Ik wilde graag meer informatie over de boom en kreeg contact met de Canadese Dendrologische Vereniging. Er werden hier grondmonsters genomen en opgestuurd, de grond kwam wonderwel overeen met die in Canada. Ik kreeg veertig exemplaren opgestuurd vanwege het risico van uitval. Er viel er maar één uit.

Wat is het vervelendste in uw herinnering?

Het afscheid van het groen bij mijn pensionering. Na mijn vertrek werden de met liefde gekweekte bomen door mijn opvolgers eigenlijk aan hun lot overgelaten.

De grote landelijke teloorgang van de groenvoorzieningen zat er aan te komen, te beginnen met het onderwijs. O.a. in Wageningen werden de colleges tuin- en landschapsarchitectuur geschrapt, want je kon het in de toekomst toch van internet afhalen. Het openbaar groen werd onderdeel van weg- en waterbouw, waardoor er veel minder budget voor het groen beschikbaar kwam en de vakkennis langzamerhand verdween. Door bezuinigingen kwam er steeds meer gras ten koste van de perken met heesters en vaste planten. De vogels en bijen in de steden werden minder of verdwenen. Het besef komt nu wel terug, maar jaren te laat!

Hebt u nog een leuke anekdote/bijzonderheid te vertellen?

Op een inschrijving voor de levering van plantmateriaal heb ik eens honderd *Spiraea dienepe* gevraagd. Alle leveranciers konden ze leveren, ook de gerenommeerde waarvan ik de naam niet zal noemen. De plant bestond helemaal niet, lees 'm eens zo: *Spiraea dienepe* is!

De order ging dus aan ieders neus voorbij. Op een reis in Italië met mijn vrouw Anita heb ik zaadjes meegenomen van *Fraxinus ornus*. 17 zijn er opgekomen en daarvan zijn er twee geselecteerd, die bij de NAK-B zijn vermeerderd. Zij zijn op de stadskwekerij verder opgekweekt. De ene heeft een smalle vorm en heet *Fraxinus ornus* 'Anita', de andere is bolvormig, heeft na de hoofdbloei nog een rijke bloei en is genoemd naar Arie Peters. Deze boom is nog in cultuur.

Vindt u het belangrijk om uw kennis, ervaring en enthousiasme met anderen te delen?

Uitermate belangrijk, ik heb me er intensief mee bezig gehouden. Het publiek weet amper wat een dendroloog is. Ik zou graag zien dat de NDV zich nog meer profileert, zoals op de kwekerijdagen van Bingerden, door rondleidingen te geven en een aansprekend verhaal over bomen en struiken aan het publiek te vertellen.

Als u het over mocht doen, zou u dan weer hetzelfde beroep kiezen? Of zou u een andere keuze maken?

Ik zou geen andere keuze maken en ik ben blij dat mijn vrouw altijd heeft meegeleefd met mijn werk en dat ik met haar mijn ervaringen kon delen. Overigens begin ik niet meer opnieuw; in de hemel is een groot oerbos waar het gezellig vertoeven is met dendrologen die het leven achter zich gelaten hebben.

Fraxinus ornus 'Anita', genoemd naar de vrouw van Teus van Eeten

Foto: Teus van Eeten

Hebt u nog bijzonderheden die u wilt vertellen?

Na de oorlog konden de boomkwekers wel veel materiaal leveren maar vaak bleken de bomen niet soortecht te zijn. In oorlogstijd waren veel bomen langs wegen en straten én op de kwekerijen geroid voor brandhout. Zo was veel sortiment verloren gegaan. Je kon het de kwekers niet kwalijk nemen, ze namen stek- en entmateriaal van de overgebleven bomen maar de namen waren weg. In samenwerking met de eerder genoemde VHB afdeling Nederland-Zuid, waartoe Nijmegen behoorde en waar Frans Fontaine de leiding had, werd besloten proefopplantingen te starten o.a. in Nijmegen. De NAK-B, de organisatie voor de soortechtheid en naamgeving van het sortiment, werd ingeschakeld. Hieruit is een Technische Keuringcommissie ontstaan die niet alleen de naamgeving controleerde, maar ook de gebruikswaarde in haar programma opnam. Dit heeft geleid tot een beter en strakker beleid ten opzichte van de naamgeving en het gebruik. □

